

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА СХІДНИХ МОВ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н.КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА СХІДНИХ МОВ
ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ

«ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ»

Тези доповідей

Всеукраїнської науково-практичної конференції

29-30 березня 2018 року

Харків – 2018

СПОРТИВНА ТЕРМІНОЛОГІЯ СУЧАСНОЇ ПЕРСЬКОЇ МОВИ

Придатко Олена Сергіївна, студентка 5 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Науковий керівник: викладач кафедри східних мов О.С. Завгородня

Сучасний стан філологічної наукової думки переконливо показує, що усіляка мова має основні етапи свого історичного розвитку, що її словесна структура найтіснішим образом зв'язана з історією розвитку народу, із соціальними, політичними, культурними факторами, що визначають її існування на кожному історичному етапі. Історична лексикологія називає декілька основних шляхів поповнення словникового запасу будь-якої мови: виникнення слів споконвічних, тобто що існують здавна, словотвірний спосіб та запозичення слів з інших мов.

Нажаль, далеко незадовільним на сьогоднішній день залишається вивчення лексико-термінологічного слою перської мови як у власно-іранському мовознавстві, так і в іраністиці загалом. Це й обумовлює актуальність даної теми.

В Ірані розвиваються різноманітні види спорту, як традиційні, такі як вільна боротьба, туризм, поло, нарди, шахи, так і сучасні: футбол, баскетбол, волейбол, важка атлетика, лижний спорт, бойові мистецтва. Сучасні спортивні дисципліни почали з'являтися в Ірані у 20-х роках минулого століття. У 1925 році була сформована перша футбольна команда. І до сих пір футбол є найпопулярнішим видом спорту в Ірані.

Виникнення та розповсюдження сучасних спортивних дисциплін, природно, залишають помітний слід на лексиці перської мови, особливо на його спортивній термінології.

Методом суцільної вибірки із двотомного персько-російського словника під ред. Ю.А. Рубінчика та з іранської спортивної газети «خبر ورزش» було відібрано 100 слів із перської спортивної термінології. У ході дослідження було виявлено декілька груп слів:

- 1) слова споконвічно іранського походження (31 слово): تک «біг», توپ «м'яч»;
- 2) слова, іранського походження, що утворились словотвірним способом (35 слів);
- 3) слова, що були запозичені з інших мов (34 слова).

Іранці люблять та поважають рідну мову. Тому у мові вони надають перевагу використанню саме перських слів. Проте у спортивній лексиці є групи слів, що були запозичені з інших мов. Ці слова повністю асимілювались у перській мові й активно використовуються іранцями у повсякденному житті.

Найбільшу групу іншомовних слів (13) складають слова англійського походження: باسکتبال «баскетбол» від англ. «basketball», هندبال «гандбол» від англ. «handball».

Вплив арабської мови відбився й на спортивній лексиці перської мови. Тому наступну групу іншомовних слів (7) складають слова арабського походження: مسابقه «змагання».

Невелику кількість слів (4) складає група слів французького походження: پکر «покер» від фр. «poque», بليارد «бильярд» від фр. «billard».

Також у даному дослідженні було виявлено слова італійського, німецького, китайського, корейського походження.

Зі 100 слів, що досліджувалися, 35 слів складають слова іранського походження, які були утворені тим чи іншим способом словотвору.

Дослідження показало, що серед спортивної лексики поширені вільні словосполучення, в яких головне та залежне слова з'єднані ізафетним зв'язком. У таких словосполученнях залежне слово позначає сферу діяльності: سالن ورزش = سالن «зал» й ورزش «спорт», й отримуємо «спортивну залу»; مسابقه هوکی = مسابقه «змагання» й هوکی «хокей», й отримуємо «хокейний матч».

Також був виявлений спосіб афіксації, особливо приєднанням суфіксів до основи: ورزشگار «спортсмен», суфікс گار указує на сферу діяльності, заняття людини. ورزشگاه «стадіон», суфікс گاه вживається для вказівки місця, часу.

Вивчаючи особливості перської спортивної лексики, було виявлено, що запозичення слів з інших мов складає 34%, слова споконвічно іранського походження, утворенні словотвірним способом – 35%, слова споконвічно іранського походження – 31%.

Відсоткове співвідношення перських слів та запозичених складає: слова споконвічно іранського походження – 66%, запозичені слова – 34%.

Згідно результатів, можна зробити висновок, що перська мова має змішаний характер. І не дивлячись на велику кількість запозичених слів, у даному дослідженні було виявлено переважання перської лексики над іншомовною.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ахмади З. Сравнительный анализ словообразовательных суффиксов персидского и русского языков / З. Ахмади, Ш. Хаитова // Исследовательский журнал русского языка и литературы. – 2014. – №4. – С. 109-121.
2. Пейсиков Л.С. Лексикология современного персидского языка / Л.С. Пейсиков. – М.: Издательство Московского университета, 1975. – 207 с.
3. Персидско-русский словарь [под ред. Рубинчик Ю.А.]. – Издательство «Русский язык», 1970. – 1613 с.
4. Рубинчик Ю.А. Грамматика современного персидского литературного языка / Ю.А. Рубинчик. – М.: Восточная литература РАН, 2001. – 600 с.